

Egy □ centimetryi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egész évre 16 frt. Negyedévre 4 frt.
Félévre 8 frt. Egy óra helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

A mi mesterségünk.

Nagy felelősséggel jár ez a mi mesterségünk: az újságírás. Gyorsan kell a közönséget értesíteni mindenről, a mi történik is, amellet alaposan is, részletesen is, ami bizony közel jár a lehetetlenséghez. De ezzel a méltóság és hatalmas közönség nem törődik. Ő a világon a legkegyetlenebb zsarnok. Követelő és kíméletlen, mert sem a késedelmet nem bocsátja meg, sem a felületességet.

Talán jól is van ez így, mert éles mérgező eszköz az a kis acéltoll, és a ki forgatja, hadd remegjen a szigorú közönségtől, mely súlyosan és irgalmatlanul ítél, mely igazságot követel a sajtóban magának, mindenkinek.

Hanem egyről mégis megfélemlít a közönség hatalmas lynch-bírója. Arról: hogy a hírlapok éppen a társadalom szellemét tükrözik viszsza, és az anyagot ott veszik, a n a k a közönségnek az ajkáról, mely olyan könnyedén eltöri a pálcát az újságíró feje fölött.

Szép volna és üdvös, ha az ezerfejtű bíró: a közönség önmagára is alkalmazná szigorú, kíméletlen elveit. Ha megfontolná, hogy a hír, melyet forgalomba hoz, igaz-e? Ha bírálatot tartana a fölött is, vajon nem hamisított-e az az anyag, melyet könnyedén kezére ad a sokat szapult hírlapíróknak.

Ezen a téren már nem oly szigorú a közönség és annál kevésbé igazságos. Amit ő maga kolportál, megköveteli, hogy igaz legyen, ha mindjárt alaptalan üres pletyka is. A hatalmas közönség, mint a zsarnok, azt akarja, hogy teljesüljön, a mit ő ki-gondol.

Még ha legalább válogatós volna a tisztelt közönség azokban a hírekben, a melyeket helyben hagyó bélyegével ellátva, tovább ad sajtóról-sajtóra, rohamosan, a szélvész gyorsaságával. Ki nem figyelte még meg, mily futó tűz módjára szalad végig főleg a rossz hír, a rágalom, a pletyka, a városi, vagy a falu! mert e tekintetben nem igen van különbség a város és falu között. Itt is, ott is mohón kapják föl a terjesztők nyílgyorsasággal. Legföljebb az a különbség város és falu között, hogy a városban nagyobb mérvű e cikkekben a fogyasztás...

Hát bizony csak szörnyű éhes az emberszaplására, a pletykára az a mi zsarnokunk: a közönség, mely korhol bennünket, ha egyszer-egyszer nyomtatásban adjuk közre képzeletének szülfőit. Szabadalommal vél bérni a közönség arra, hogy a maga híreit ősi szokás szerint, élő szóval bocsássa szájra és hogy a maga áldozatait személyesen, saját fogaival tépje szét, az ölbetűnek minden fölösleges közreműködése nélkül.

Nagyon szeret a jó közönségsajnálkozni. Az emberek megrendült lélekkel, akár könyvezve terjesztik a felebarátjukról, hogy lopott, sikkasztott, vagy csalt, vagy hogy eme nő megcsalta a férjét, ez a férj pedig a feleségét, de terjesztik. A legtöbb kegyesen védelmére is kelnek az áldozatoknak, mentegetik a bűnét, hévvel kutatják az enyhítő körülményeket, de kegyetlenül elhiszik, amit fülhegytel meghallottak és kegyetlenül gondolkodnak róla, hogy mint a hógörgeteg nagyra, kolosszálissá, nőjön a pletyka.

Mindegy a közönségnek, hogy ki volt a hír első gazdája. Mindegy, ha szembeszökő, hogy ellenséges gazok hírközlésének áldozatát metszik izekre. Mindegy, ha ártatlan és orvosolható az „on dit” hatása, vagy ha ő, mint a mérge, — ha az üzleti hitel forog kérdésben, vagy a becsület.

Sőt még a legdrágább kincset. A családi tisztességet is kész lábbal tapodni a botrányra éhes, a barbárságig kegyetlen közönség, és habozás nélkül belenyúl másnak családi szentélyébe.

az is, aki véres boszút állana, ha vakmerően érintenék az ő benső világát.

Pedig a hatalmas, a méltóságos közönség kezébe van adva, hogy végét vethetné a jogtalan s indokolatlan rá-galmazás és becsületebrablásnak.

A sajtóról-sajtóra adott nyilvánosságának is meg kell hogy találja egy város társadalmában az ítélő fórumát. Es ha mi, oh hatalmas közönség, a sajtóbírószék előtt felelősek vagyunk azért, amit írunk, önök is legyenek felelősek azért, amit pletykálnak.

Minden ember hozzányúlhat a tisztesség sértettségének megóvásához, ha felelősségre vonja azt, aki előtte egy harmadikat, a harmadik előtt pedig: őt magát becsületesíti meg.

A tulkiadásokról és az előirányzat nélküli kiadásokról, melyek a múlt évre engedélyezett hitellel szemben mutatkoznak, a pénzügyminiszter jelentését hétfőn mutat-ta be a képviselőháznak. A jelentés konstata-tálja, hogy a múlt év összkidásai körülbel-ül 900,000 forinttal maradnak az előirány-zat mögött. A jelentés a regalemegváltásra vonatkozó adatokat közli azután, előadván, hogy az 1890. év végéig e czímen a kinc-sár 320,488 frt 66 krt adott ki. A minisz-ter megjegyzi, hogy a kiadások fedezésére külön hitelt nem ves igénybe.

Politikai hírek.

Miniszterek a királlyal. Mint Bécsből írják, a király hétfőn Taaffe grófot, azután Szögyény, Kállay és Csáky gr. minisztereket hosszabb kihallgatáson fogadta. Később Csáky gróf hosszabb beszélgetést folytatott Kállay miniszterrel.

Uj szász gróf. Mint Budapestről érte-sítenek, Szebenmegye főispánjává és egy-idejűleg szász komessé Thalmann Gusztáv, Szebenmegye alispánja nevezetett ki. Az eme kinevezésre vonatkozó legfelsőbb elhatározás legközelebb fog közöltetni.

Lukács György belügyi államtitkár, mint lapunkat kormánykörökből értesítik, közelebről beadja lemondását. Mióta nem Tisza a belügyminiszter, csakhamar észre-vette, hogy ritkán veszik igénybe tanácsait, s a mikor veszik, nem sokat hederítenek rá. Tiszának is köszönhetné állását. Most tehát már mehet ő is, az oszlopos támasz, nincs rá szükség a belügyminiszteriumban. Nyug-díjaztatása nem sokára meg fog történni.

A közigazgatási általános vitának végét a függetlenségi és 48-as párt vitarendező bizottságában július 10-dikére számítják. A beszédre vállalkozott, de szólásra még föl nem iratkozott szónokokkal, a határozati ja-vaslatok benyújtónak zárbeszédével s az ezek fölött való szavazásokkal eddig huzható ki az általános vita.

A képviselőházból.

Bpest jun. 16.

A Ház mai ülésén összesen négy szó-noklat volt. Két ellenzéki és két kormány-párti szónok vett részt a vitában.

A vitát ma Kemény Pál a függet-lenségi párt jeles tagja vezette be a Ház ál-tal élénk figyelemmel hallgatott s főleg a függetlenségi párt által zajos helyesléssel fogadott deszédél melyben a kormány ja-vaslatát ellen szólalt fel erős érverésű és ha-tásos beszédben.

Utána Fenyvessy Ferencz a mér-sékelt ellenzéktől a kormánypárthoz átesapott képviselő zengett dicsőhymuszt a Szapáry javaslatát felett oly modorban, hogy a füg-getlenségi párt részéről több rendbeli köz-beszólást provokált.

Fenyvesit György Endre követte sok tekintetben érdekes beszédben foglalkozott a javaslatlalt, melyet különben alapos kritika tárgyává tett.

Az ülés utolsó szónoka Heressy Be-nedek a függetlenségi párt tagja volt, ki a javaslat ellen tartott érdekes beszédet, melyet a függetlenségi párt zajos éljenzéssel fo-gadott.

A vita folytatása vasárnapra halasz-tatott.

Budapest — világváros.

A francziák Németország elleni gyűlö-letökben rendkívül nagy hasznunkra voltak már több esetben. Hát még mennyire ki le-hetne ezt a kedvező helyzetet aknázni, ha a magyarországi gyarmatára oly feltékeny Ausz-tria a koronát nem verné fel alaptalan pa-naszaiával s ha kormányuk általában véve több önállóságot tanusítana.

Az osztrák vasutak, a magyar állam-vasutak kötelekbe való bevonása se sikerült volna, ha a francziák előzékenyen kezünk-re nem játszanak. Az osztrák részvényesek semmi áron sem akarták kiadni kezökből e vasutat, de szerencsére a francziák többség-ben voltak és magyar rokonszenyűeknek azzal is kifejezést adtak, hogy nem ellenézték az államosítást s így lehetetlenné tették az osz-trák kisebbség aknamunkáját.

A déli vasutat is azért nem lesz nehéz államosítani, mert szintén francia kézben van a részvények tulajdoni száma.

Mind ennél nagyobb eszmét pendit-etek meg a francziák és már szóba is álltak e részben Barossal, a ki melegen felkarolta a közigazdasági életünk-re oly kiválóan fontos ügyet.

Az a tervök a francziáknak, hogy a forgalmára nézve óriásnak mondható lipcei nemzetközi vásárhoz hasonló akarnak Buda-pestben szervezni, még pedig azzal a határo-zott föltétellel, hogy az összes francia adá-s-vevési forgalmat Lipcsétől mi hozzánk terelik. Minthogy pedig a lipcei nemzetközi vásár-nak kép a francia kereskedelem adott súlyt és életet, mert közvetítette ott a spanyol s orosz és amerikai forgalmat, kétségtelen, hogy a budapesti nemzetközi vásárnak is, ha ko-molyan hozzá látnak, feltétlenül nagy jelen-tőséget kölcsönözhetnek.

Hir szerint már meg is indították a francia nagykereskedők képviselői e kérdésre nézve a tárgyalásokat Barossal, sőt azokkal immár a befejezéshez közelednek.

Budapest így nem sokára enagszabásu terv megvalósítása által a felvirágzás újabb korszakának néz elébe, mert a nemzetközi vásár, által tényleg piaczára mint göciba, összepontosítatja nyugot- és keletforgalmát.

Mindenesetre kíváncsok, hogy e terv halogatása nélkül megvalósuljon, nehegy ug-y járjunk vele, mint a tarifapolitikával, melyet Berlinből és Bécsből egy csapással döntöt-tek meg.

F. M.

Egyveleg.

Elfogott merénylők. Prizrendből jelen-tik, hogy négy egyént elfogtak, kik macze-doniai bolgárpuszpókók meggyilkolására vol-tak fölbérelve. Az illetőknél Bukarestben márcziusban kiállított orosz utleveleket és egy szaloniki bankárhoz szóló tízezer frankos utalványt találtak.

A helyzet Svájcban. Mióta a szövetségi tanácsnak jogában áll oly idegeneket, kik Svájc bel- és külbiztonságát veszélyez-tetik, közigazgatási uton kitoloncoltatni, azóta a gyanus idegenekről egy u. n. fekete könyvet vezetnek. A nemzeti tanács bizottsága, mely a szövetségi tanács ügyvitelét át-vizsgálni van hivatva, e fekete könyv elő-terjesztését kérte, melyet keresse határozatlan elutasítva lett. Ezért a szövetségi tanács és a nemzeti tanács említett bizottsága közt valószínűleg összetűzésre kerül a dolog.

Elfogott orosz kékem. A román határ közelében fekvő Itzkany nevű faluban, a kém-keés gyanuja alapján elfogtak egy Popper nevű egyént a fiával együtt és beszállították őket a szucsavai kerületből a bírósághoz; fontos irományokat találtak náluk. A gali-ciai csapatmozgalmakról és más ily ügyek-ről tettek jelentéseket az orosz hadügyi kor-mánynak.

Lázadás a török birodalomban. A „Ha-vas-ügynökség” jelenti Konstantinápolyból: Yemenben, vagyis boldog Arabiában, a leg-hatalmasabb és legnagyobbalakú asszír törze, melynek élén Szeifeddin sejk áll, föllázadt. A lázadás leverésére kiküldött katonaság ve-reséget szenvedett és mintegy száz ember vesztett köztük néhány tisztet is. A yemeni kormányzó távirati jelentésében azt mon-dja, hogy az asszirok gyorstűzű fegyverekkel és ágyukkal vannak felszerelve. A kormányzó kéri, hogy haladéktalanul jelentékenny se-gélycsapatokat küldjenek. A tegnapi tartott rendkívüli minisztertanács elhatározta, hogy a sziriai hadtestből 10,000 embert küld Yemenbe.

Vasuti katasztrófa.

Egy budapesti távirat nyomán megír-tuk már röviden, hogy milyen borzasztó ka-tasztrófa történt vasárnap Svájcban a Jura-Simplon vasut basel-adelsbergi vonalán, ahol egy a Birs folyón átvezető vasuti hid lesza-kadt egy személyvonat alatt.

Az európai vasuti katasztrófák króni-kájának páratlanul áll ez az eset; csak a könnyelmű építkezéseiről hirhett Ameriká-ban szokott efféle nagyobb szabásu szeren-csétlenség történni, de még ott is ritkán. A svájci katasztrófa annál megdöbbentőbb, mert egy kis lelkiismeretességgel el lehetett volna kerülni.

A katasztrófa részleteiről következő tá-viratok érkeztek:

A Baseler Nachrichten jelenti, hogy vasárnap 2 óra 50 perczkor a Jura-Simplon vasuti vonat Münchenstein mellett a Birs fo-lyó hidjának beszakadása következtében sze-rencsétlenül járt. Két mozdony és öt kocsi a mélységbe zuhant és ott teljesen rommá zu-zódott. Eddig 60—70 halotttestet huztak ki. 40 ember súlyosan, sokan pedig könnyen sebesültek meg.

Egy kocsi a benne levőkkel együtt még a vízben van. A mentést tegnap azonnal meg-kezték az utasok, a környékbeli lakosság, a szolgálatot tevő egészségügyi csapatok és orvosok. Este 9 órakor a mentési munkát félbeszakították és ma reggel 6 órakor a listali utazás-iskola tanulói ismét megkezdték. A súlyosan megsebesültek közül, kiket teg-nap kocsikon hoztak ide, az új folyamán töb-ben meghaltak. A halottak száma 100—150 Mindenütt nagy az izgatottság.

A Baseler Nachrichten szerint ma reg-gel 4 órakor egy még életben lévő asszonyt huztak ki a romok alól. Egy ember térdig volt a romok közé szorítva. Hogy megszaba-díthassák, el kellett előbb hordani egy sze-mélykocsinak meg a podgyászokocsiának a rom-jait. Ez a munka délelőtt 9 óráig tartott. Mikor végre a beszorult láb amputációjá-hoz akartak fogni, meghalt a szerencsétlen ember.

Az első gép vezetője meghalt, a fűtő a vonatról kibukott és uszár által megmenekült. A második gép vezetője és fűtője meg-menekült. Wenger fővonatvezető és egy má-sik vonatvezető meghalt, három gépész pedig súlyosan sebesült. A Birs-hid hossza 41 mé-ter és szélessége 5 méter volt. Egy bazeli lap szerint szakértők a katasztrófa okát a hid gyöngye szerkezetében találják, a mire a pályát ellenőrző tiszt már többször figyel-meztetett. A halottak névsorát még nem tet-ték közzé. Külföldiek valószínűleg csak keve-sen voltak a vonaton. Leginkább a középosz-tályhoz tartozó vasárnapi kirándulók voltak az utasok.

A Jura-Simplon-vasutársaság által a halottakért és sebesültekért fizetendő kárté-rítési összeg körülbelül egy millió frankot tesz ki. Egy az 1885. évből származó egyez-mény alapján a kártérítési összeget a Jura-Simplon, a Gotthárd, az északkeleti, az egye-sült svájci és a központi vasut együttesen viselik. A Jura-Simplon-vasutra az összegek egy harmadrésze esik. Ez a vasut körülbelül 120,000 frankra van a párisi Préservatrice-nél viszonbiztosítva.

Münchenstein mellett eddig 46 halottat hoztak a felszínre. A mentéssel foglalkozók 95-re teszik még azok számát, a kik a víz-ben a romok alá vannak temetve. A mentési munkálatok csak nehezen végezhetők, mert a Birsnek igen magas a vízállása és előre-láthatólag egész éjjel fognak tartani. A sze-mélyforgalmat állásállással csaközlik; az áru-forgalom a központi vasuton Adenen át tör-ténik. Később meg három halottat huztak ki a romok alól. Déli 12 órakor még nyolc hullát lehetett látni. Hogy hány hulla van még ezenkívül a vízben, nem lehet meg-határozni. Az adatok 30—40 közt variálnak. Előreláthatólag csak napok multán fog sike-rülni az utolsó halottakat a vízből kihuzni. Műszaki katonák és utasok teljesítik a men-tési munkálatokat.

Megszökött gyáros.

Feltűnést keltő eset történt Budapesten Bruckner Jakab Mór gyáros mintegy 120,000 forintnyi adósság hátrahagyásával pénteken megszökött a fővárosból. A feltűnést keltő eset részletei a következők:

A kőbányai serfőzde-utcai Bruckner I. M. és társa ezet, szesz és vegyszeti ké-szítmények gyárának ügyvezetője Meszticz Károly e hó 12-én csütörtökön valami üzlet-ügyben már korán reggel beszélni akart a gyártulajdonossal s bement annak a gyárban levő lakásába. Ott azonban azt az értesítést kapta, hogy Bruckner Jakab az előtte való este elment s még nem jött vissza. Miután többször megtörtént már az, hogy Bruckner egész éjen át kimaradt s csak délelőtt tért haza, most sem tűntek fel neki és megnyu-godott. A gyártulajdonos azonban egész nap nem tért haza.

Szombaton, mikor látta az ügyvezető, hogy Bruckner még mindig nem tért vissza és hogy hollétéről senki sem tud, jelentést tett a X. kerületi kapitányságnál a gyáros eltűnéséről. Az eltűnés híre gyorsan elterjedt Kőbányán és bent a városban is és a legkü-lönbözőbb kombinációkat fűzték hozzá. Leg-inkább azonban az hallatszott, hogy Bruck-ner Jakab megszökött a hitelezői elől. A rendőrségnek is fülébe jutott a hír s rögtön egy bizottságot küldött a gyárba, a mely megvizsgálta a könyveket s kihallgatta az ügyvezetőt.

A vizsgálat alatt kitudt, hogy a gyá-rosnak nincs rendben a szénája, s hogy mint-egy 100—120 ezer forintnyi adósság van fe-dezetlenül. A rendőrség rögtön beszüntette a gyárban a munkát s rendőri zár alá helye-zett mindent, az eltűnt gyárost pedig nyo-mozni kezdte. Ez a nyomozás mindeig ideig még nem vezetett eredményre és a rendő-rség egész csendben folytatja a vizsgálatot.

A kőbányai serfőzde-utca 8402 sz. alatt levő gyárat Bruckner Jakab fivérével, kinek Orosháza nagy fűszerkereskedése van, eze-lőtt három évvel bérelte ki Krucz Lipót szeszgyárostól, ki abban hagyta üzletét és nyugalmába vonult. Bruckner Jakab, ki még fiatal ember, nagy ambícióval indította meg a gyár üzemét. Miután Bruckner Jakab igen művelt és kereskedelmileg képzett ember volt a gyár csakhamar nagy lendületet vett s mindjobban felvirágzott. Buzgó munkálko-dása mintegy két évig tartott. Azután egy-szerre megváltozott s gavallér életet kezdett élni és pazarul költekezett.

A roppát költelekezéssel nem állott arány-ban a gyár jövedelme és egyre másra kezdte fölvenni a kölcsönöket. Minderről bátyja, ki csak csendes társ volt, nem tudott. Bruck-ner adósságai ezalatt nöftön-nöttek, ugy any-nyira, hogy végre maga is belátta, hogy ez nem tarthat sokáig.

Ekkor megkísérelte, hogy valahogy ki-meneküljön a hinárból, de nem tudott. Mikor látta, hogy a nagy zavarból semmiképen nem bír kikászolódni, elhatározta, hogy megszökik hitelezői elől.

Lovait, kocsijait és egyetmást a gyár fölszereléséből eladott szántán csütörtökön este elment hazulról és azóta nem is tért vissza. Bátyja mikor Orosházára eljutott Bruckner Jakab esetének híre azonnal csödtől kért maga ellen. Az óriási adóssággal szemben alig van valami fedezet.

Hogy Bruckner körülbelül merre vette utját, azt még eddig nem sejtetni. Gazdasz-szonya azt mondja, hogy csütörtökön ment el hazulról, azzal hogy bemegy a városba va-csorálni. Egész könnyedén volt felöltözve és csak felöltöt vitt magával.

Ugy beszélik, hogy Bruckner Jakabot szerelmi viszony és kártya vitte a tönk szélére.

Mégegyszer zsidó-kérdés.

Elismerésemelőt ténylek kiemelhetem, miszerint K. S. ur második cikkében a vita-tott kérdéshez sokkal tárgyilagosabban, mér-sékeltbő szenvedélyességgel és szolidabb tem-peramentummal szöltet hozzá, mint első cik-keben tette, ép azért — habár jogérzetének e kedvező változásában az „audiatore et altera pars” elvének nem csekély befolyása lehet — készséggel megragadom az alkalmat, hogy ezt e helyen konstatálhassam, meg léven győződve, miszerint a tisztességes hang az igazság érzetének bármily nagy mértéke tu-datában célravezetőbb, eredményesebb!

Tehát cikkirő ur nem fogadja el az oroszországi zsidóüldözés indokait és hibáit az általam felsorolt oroszországi politikai vi-szonyokat, hanem magukban a zsidókban véli feltalálni! Igazán sajnálom, hogy ezen egyéni nézetével szemben — mert remélem, hogy nem a közfelfogás conclusiójaképen tolmá-csoltta ezt — szintén ellenkező álláspontot kénytelenítettem elfoglalni, s minthogy ezzel kapcsolatosan bizonyos kormányformákról és hazafiasságról is méltóztat megemlékezni, en-gedje meg, hogy elfoglalt álláspontomat részben elismert államjogi tekintélyek, részben silány nézetem felemlítésével támogathassam.

Nyilvánvaló — hisz azt cikkirő ur sem tagadja — hogy az orosz birodalom mint despotia uralmi alkat tekintetében mint nem legitimált kormányforma nélküli a törvényes jogalapot, mely egy kormányforma jellegével felruházna, mihelyt e fogalmat meghatározó kellékek bármelyike nincs jelen

— pedig mindegyike hiányzik — Oroszország mint despotia (Mohl Róbert, Stáhl, Bluntschli s más államjogi írók szerint) a kormányformák között helyet nem foglalhat! Jogtalanra jogot alapítani nem lehet! Az alkotmány azon töredékes attribútum, mely egy meghatározott területen szervezett állandó egységtelnek, illetve főhatalomnak a néprajom létesítésére, a szellemi és anyagi fejlődés előmozdítását, népek millióinak szabadságát s utóbbival elválatlan kapcsolatban álló hazafiságát biztosíthatja! Csak sást nemzenek a sasok, nem szül gyáva nyulat Nubia párdueza!

Hazafiság? Ezt a subjectiv erőt kár pazarolni oly barbár államra, mely nem csupán kebleben vegetáló más nemzetiségektől, hanem anyaföldjé szülőitől, saját állampolgáraitól, az államalkotók utódaitól maguktól megtagadja azon legparányibb jogvédelmet is, melyben nállunk Magyarországon az anyaméltól különvált csecsemő is születése percében részesül? Kötelességekkel szemben jogok állanak, — do ut des!

Nagyon igaza van ciklikó urnak, hogy a kereskedést és ipart folytatók nagy része a concurrentiát dobja pályátszai közé s hogy igyekszik a jóhiszeműséget és tudatlanságot kihasználni, de hát édes istenem hisz ez nem velük született hiba, keresse azt a társadalmi intézményekben, azon körülményekben, melyek bennük tökéletesítik azon tehetséget, mint a hogy a vaknál a hallás és tapintás érzéke kifejlődik. — Az életszükséglet nagy mester, nem igen válogat az eszközökben! Ez bizonyára mélyet, melyet a társadalom van hivatal kiítani!

De úgy hiszem, eleget foglalkoztunk már az oroszországi zsidókkal, no-no, úgy értem, hogy a polemia terén, mert bizony az anyagi téren alig ha gyakran nem találkoztunk velük, ha csak meg nem tettejük értük erszényünket a lapos guttával, a mi manapság annyival nagyobb hazafiságba menne, a mennyiben módot nyújthatunk arra, hogy ez az éhes sáskakörmeg a mi szerfelett megadottatott, számos és számtalan intézmények életrekelésére türelmesen váró édes magyar hazánkat el ne áraszsza! Bizvást elhiheti ciklikó ur, hogy e törekvés magában véve nem csak realitások, hanem hazafis is, de azért legyen elkészítve arra, miszerint addig nem nyugszom, míg adakozási hajlamát egy eleven muszka-zsidóval ki nem próbálom? No csak a kéne még?!

S most hátra volna még, hogy a mi magyar zsidóinkról is szóljak valamit. Hm! Ez nagyon nehéz feladat, kivált ha az igazság okuláréján tekintjük a dolgokat, mennyivel könnyebb volna, ha ciklikó ur velem szerepet cserélne! Tudja mit? Engedjen valamit ciklikó ur is abból a szigorból, abból a szenvedélyes hangból, mely alig alkalmas elfogulatlan bírálatot adni, — s én készséggel elfogom ismerni, hogy a magyar társadalom hova-tovább óriási léptekkel közeledik azon nívóhoz, melyben a testvériség eszméjének megfelelőleg embertársaisban nem a vallás által bélyegzett fajt, hanem a haza egyetemes jólétén munkálkodó hazafit, és közmunkást szereti látni, de ugyanakkor igen sajátos helyzetben jut a honalkotó társadalom a kebleben türtjeivel — vagy ha úgy tetszik — kegyeltjeivel szemben, mert ha egy bizonyos pontig készek is a közért együtt munkálni, önkéntlenül feltéti magát a hydrafej a vallás valasztalában, melynek erkölcsi indokából kellő magyarázatot nyertünk annak kimutatására, hogy a bizalmatlanság és idegenkedés a természeti törvények alapján kölcsönösen indokolt. A XIX-ik század civilizációjának kimutatásán szennyfolytja mara a vallásos intézménynek bár törvények által támogatott házassági akadály, mely mellett a clericalismus csökönysége a felebaráti szeretet nevében oly ádáz harcot vív, miért nem teszik felelőssé a társadalom ezen osztályát, mely Magyarországon közjogában alkotásai által praegnans állást igényel magának, holott nyilvánvaló miszerint a polgári házasság behozatala által Magyarország nem csak európai köztisztviselőt, hanem állameszményének egy közjogi, mint nemzetgazdasági emelkedését — mely ma már a nemzetiégi izgatások hulláma koraiban elodázhatlan szükségé vált — éri el általa? Legfőbb ideje volna már, hogy a pozsonyi programbeszéd tandem-aliquandem valósulást nyerjen?

Ezen intézmény van hivatala eltüntetni azon visszasságokat és surlódásokat, melyek e század végén — a boldog emancipáció 23-ik évében — a zsidók Magyarországon az alig megtört személyek sorába helyezik, ez okozza azon kölcsönös izoláltságot, melynek következményei a társadalom közintézményeiben quasi megbosszulja magát, mi magunk nagyon is elérkezettnek látjuk az időt arra, hogy e stagnáns állapotból valahára kivergődjünk, de ennek megvalósításához parányi tényezők vagyunk, mi készek vagyunk a magyar társadalmat e törekvésében utolsó lehetségit támogatni?

Ciklikó ur azt veti szemünkre, hogy a társadalmi intézményekhez mivel sem járulunk, hanem élvezzük a meglévőket stb. Engedje meg tisztelt ciklikó ur, miszerint a multa néve kijelenthessem, hogy a magyar társadalom akár büszkeségből, akár felekezeti elfogultságból a zsidók filléreit egyenesen megtagadta, és szitkeblőtlenség talán régebben indokolt lehetett, tény az, hogy a zsidók felekezeti felekezeti humánus csölokra, iskolák, templomok, kórházak, menedékhelyek és népkönyvtára — sőt miként az „Eötvös“-alap rendeltetéséből kitűnik — tudományos csölokra is fordították, — e tényükért elfogulatlan szempontból aligha lehet a zsidóknak szemrehányást tenni, ha belátjuk azt, hogy a felesleg ép az emberiség egy bizonyos részének azon jólétére fordított, melynek nem létében a magyar társadalom közvagyonának kellendett volna fedeznie ezt, nyilvánvaló, miszerint egy államjogi, mint nemzetgazdasági szempontból kétségbevonhatatlanul hasznos befektetés!

A jelen kort illetőleg sőténem a magyar társadalmat annak számszerinti felsorolásával, hogy mily arányban avagy mértékben járul a zsidóság a jótékonyaság oltárához, sokkal könnyebb feladat ciklikó ur részéről annak kimutatása, hogy mihez nem járultak, mint annak ellenkezője, annyiszorban szent igaz, hogy statisticiailag kimutatható, hogy az áldozatkészség a zsidóság részéről évről-évre fokozódik, de bizvást számos mértékben fog fokozódni, ha a magyar társadalom a várva-várt válaszfalat el fogja tüntetni.

Engedje meg végül, hogy a hazafiságot illetőleg hivatkozhassam azon történelmi tényekre, melyek igazolhatják, hogy a zsidóknak sem a muszák vezetésében, sem a világosi árulásban, sem Nagy-Enyéd rombolásában részüket nem volt; hogy reámutathassak azon tényekre, melyek igazolhatják, hogy a zsidóság jelentékeny része a tudomány csarnokában a nemzetközösségnek és emelkedésnek leghatásosabb factoránál résztart a szenvedő emberiség, részint a jogeszmé megszilárdítása s részint a műveltség jelentékeny factora a szabadsájt szolgálataiban töltik éltük java részét.

Ha még ehhez hozzávesszük, hogy simulékonyaság és a nemzeti izgatásokra nem hajló passiv magatartásuk által a magyar államészmények tesznek ki szolgáltatott, talán még sem követtem el oly főbenjáró hibát, midőn sértett önzertem tudatában a hazafialanság vádjá ellen keltem védelemre. E tekintetben szívesen alávetem magam a közvélemény bölcs ítéletének! Sic fiat gloria mundi!

Fogadja egyébiránt ciklikó ur legmélyebb elismerésem azon tényért, hogy alkalmat nyújtott a közérzület ébrentartása céljából ily eszmecserére tért nyitni, sőt kérem mindnyájunk a közös ügyét a haza és magyar társadalom javára tehetségehez mérten felkarolni!

WETTENSTEIN MOR.

Dumas S. a dohány és alkoholról.

Dumas Sándor a „Figaro“-ban Kamin-szki Halperinehez, Tolsztojt Leo fordítóhoz hosszabb levelet intéz, melyben elmondja, hogy olvasta Tolsztojt, az originalis és nagy írónak az alkoholról és dohányról írt tanulmányát, kijelenti, hogy ő mindig azokkal tart, a kik teóriáikat a végletekig viszik; mert vagy ne tartsa magát az ember semmi teóriához, vagy vigye azt annak fatális következményéig. A kik nem úgy cselekednek, azok csak egyszerű mükvelők az emberiség nagy tragédiájában.

Azután áttér a Tolsztojt teóriájára, mely abban áll, hogy az ivás és pipázás a romlásra, vezet; hiszen a birák is betudják enyhítő körülménytől ez ittasságot; s az ember tudja, akarja, készül rá, hogy a természetet, a józan éssét megzavarja magában s következőkép kibújik azon felelősség alól, amely előbb őt terheli. Dumas azt hiszi, hogy Tolsztojt családik e teóriájában. Nagyon is sokat tétel ez föl az emberről, ha azt hiszi róla, hogy előlegesen is gondolkodik a részegség következményeiről. Az ember sokkal állatiasabb.

Azzal kezdi, hogy valamikéval többet iszik, mint a mennyit kellene, mert azt jónak találja, mert egy pohár boroskától kedve támad, kettőtől bolondos vigasság lepi meg, a borban megleli azt a mit gyakran keres: a feledést, álmot, stb. S a ki előbb gondatlanul iszogottot egy két pohár bort, később, mikor baja támad, észbe jut, hogy milyen hatással volt reá a bor, és addig iszik, míg buját felejt.

A pipázással is így van. A 14 15 éves fiú utánozza a felnőtt embereket, a kiket dohányozni lát. Ez a legkönnyebb mód azt hitetni el magáról, hogy ő már nagy. Pedig sok kinjába kerül, míg meg szokja. Aztán mikor megszokta s már nem is tiltják neki a füstölést, azt hiszi, hogy épen olyan szűksége van rá, mint az ételre és italra s hogy a világot sem tudna róla lemondani.

Tolsztojt elfelejtette fölvetni azt a kérdést, hogy képes-e a valódi pipás ember barátságára? Ha valasztania kellene barátja és pipája közt: melyikről mondana le? Dumas nem kételkedik benne, hogy az ilyen inkább a barátját áldozná föl.

A két destruktív szokás; az ivás és pipázás közt közvetlen összefüggés van: ma minden ivó pipázik és minden pipás iszik. S a valóságban a dohány és a bor az emberiség vigasztalására valók, s köszönettel tartozunk érte a végzetnek, hogy megajándékozott bennünket velők. Azon kedvtelések után, a melyeket a bor és dohány okoznak megíthetjük, hogy milyen keserves volna ez élet nélkülök.

Tolsztojt azt mondja, hogy a francziák mikor Szebasztopol megrohanták, mind részegek voltak. Hát akkor talán az orosz katonákat azért győzték le mert ezek kevésbé voltak részegek? Ez csak a bor mellett szólna mert azt bizonyítja, hogy a bor győzelemre képes vezetni a katonákat. S ha a gyilkosnak nincs meg az enyhítő körülménye, hogy ittas volt, mikor a bűnt elkövette s halálra ítélik, utolsó perceiben mégis egy pohár borral kínálják meg, majd a pap nyújtja át neki az ostyát, a mely az isten irgalmát

és az örök élet ígérését tartalmazza. Az elítélt megissza a bort, elnyeli az ostyát, rágyújt egy cigarettára s elindul a vesztőhely felé. E kis nikotin, egy darabka az ut téséből és mindjárt könnyebben érzi magát.

„Ha mi ketten teremtettük volna a világot, én és Tolsztojt, vagy jobban mondva: én vagy Tolsztojt, bizonyosan másképen teremtettük volna meg, kivált ha tudtuk volna azt, a mit most tudunk. De jobb lett volna-e a világ vagy rosszabb? Ki tudja. De hát már készen találtuk s el kell fogadnunk olyannak, a minő — de természetesen csak a többiek számára; mert én és a gróf (Tolsztojt) meg akarjuk azt javítani, a mikor annak szükségét látjuk. Arra sincs kilátás, hogy a borivás és dohányzás valaha kimenjenek a szokásból. Arra minden ciklikó és minden mértékletességi egyetl kevé. Még a filoxera sem bírja kiítani a bort. Aztán a bor és a dohány a kincstárnak is javára vannak. Mit jelent az, hogy meghal az egyén, csak éljen a társadalom.

Dumas így végzi ciklikét:

„Egész mostanáig csak a férfi mérgezte meg értelmi képességét a borral és pálinkával, lélekzetét öntudatát a dohánynyal; a nő — kivéve néhány ekszczenrikust — elkerülte ezt a csapást; boszankodva nézte, hogy a férfi egyedül élvezi a bort, dohányt és a szerelmet — ez utóbbit gyakran a feleség rovarására. Ez nem volt igazságos. A részrehajlatlan természet csak elkésve enyészette el ezt az igazságtalanságot s megadta a gyenge nemnek is azt, a mit megadott az erősebbnek. Most már ezek is épen olyan mértékeket hozhatnak föl biráik előtt minden vétségükért, mint a férfiak. Most már őket sem terheli a beszámíthatóság, mint a férfiakat. Eh bein, ez a keresett paradoxon, a melynek egy tiltott gyümölcse sincs. A kigyónak volt igaza.”

M. H.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, junius 17.

— **Az ev. reformatusok ma (17-én)** rendkívüli kertületi közgyűlést tartottak. Egyetlen tárgyi közpénzeik alkalmas elhelyezésére fellett való tanácskozás, mit az állam kútszobán álló, pénzügyi intézkedések szükségessé tettek. Összeült 108 tag. Elnök volt br. Bánffy Dezső; jelen volt a főgondnokok közül meg gróf Bethlen Gábor és gr. Kun Géza is. — Az igazgató-tanács részletes terveket terjesztett elő, melyek vitatása zárt ülésen folytatott, a nyilvánosság előtt róla tudósítást nem adhatunk. A tárgyalás utolsó felelőtlán maradt, s lapunk zártakor befejeztetett.

— **Nyári színház.** Tegnap telt ház élvezte a Straus kellemes zenéjét a színházban, hol a „Böregér“ című operettet adták. A szereplők jól voltak hangolva, feladataikat sikeresen oldották meg s a közönséget állandó derűtlenségben tartották. Kürti Klára a szobalány szerepét kedvesen játszta, Örle Flóra énekét megújították, Megyeri, Pusztay, Kápolnai, Haday, Szathmári vetélkedve működtek közre, hogy a színház, a Szathmári szavaival élve „kedéles fogház“ legyen.

— **A női kalapok** roppant csunyak, a melyek a színházba bevitetnek és a melyek különben kedves női arczokat árnyékolnak be. A kalapok miatt a hátul ülők nem látnak semmit. A színházi igazgatóságot kéri az előadást is látni óhajító közönség, rendezzen be egy ruhátart a nyári színházban, hova az ily fajta, a kilátást elrekesztő női kalapokat letehesse a női közönség, úgy mint a budapesti színházakban van.

— **Uj gyógyszereszek.** Egyetemes hírvizsgáló munkén a múlt héten tartott szigorlatok sikeres letevése folytán a következők hallgatóságot nyertek gyógyszerészi oklevelet: Holszer István, Eszes Imre, Bilustás János, Hán János, Benkő Kálmán, Antalóczy Kázmér, Kocsis Emil, Odor Béla, Czelz Dénes, Nits János, Botos Imre, Flaskay Kálmán, Rozvány György, Kovács Tivadar, Hanich Henrik, Ramonczay Remus, Vas Albert, Szabó Gyula, Horváth Károly.

— **Malaria kiűzésétől** fél a közönség a miatt, hogy a kisszamos vizét ok nélkül elvették. Azt a földmunkát, a mit most végeznek, úgy is ellehetett volna végezni, ha mellette a szamos vi e folyik csendesen. A viz úgy sem háborgatta azt a néhány napszámot, a melyik mostan ott kápal, matat. A közönség kéri a hatóságot, eresszesse mielőbb vissza a kisszamosot, mielőtt a posványosodásnak indul moder járványt előidézne.

— **Szürke színlapok** miatt panaszkodik a színház látogató közönség. A most dívatban levő, szeny színi papírokat nem lehet leolvasni az amugy is gyér világtátnál a bettíket. Plakátoknak megajátják ezek a lapok, de a házakhoz s a közönség kezeibe adjanak fehér papírra nyomott színlapokat.

— **A kolozsvári rom. kath.** főleml iskolában az évi zárvizsgálatok tegnap vették kezdetüket. E napon az első oszt. növendékeivel tartották meg a vizsgálatot. Ma d. e. pedig a 2-ik oszt. növendékei tettek vizsgálatot. Mint püspöki tanfelügyelő Biró Béla kanonok plébános, a r. kath. iskolákész részéről Gazsi József ny. tanár vettek részt. A vizsgálatokat Réthy Márton a főleml iskola nagyerdemi igazgatója vezette. A gyerekek értelmes feleletei arról tanuskodtak, hogy Ludvig József és Holliczer N. tanítók lelkiismeretesen teljesítik feladataikat. A vizsgálatokon mindkét napon nagy számú szülő és érdeklődő volt jelen.

— **Hogy lehet a hust nyáron eltartani?** Sok fejtörést okoz ott, a hol távol van mészárszék, jég sincs kéznél az, hogy a hust hogy lehessen frissen eltartani néhány napig? Erre egy praktikus hivatalnok, ki a nyári szüneteket rendszerint a havason szokta töltetni, azt ajánlja, hogy a friss hust aludtebe kell behelyezni, ily módon 8—10, sőt több napig is eláll a nélkül, hogy megromlanék.

— **A siket-néma intézet növendékeinek** nyilvános vizsgálga e hó 28-án d. e. 10 órakor fog megtartatni a Redoutteban. A siketnémák vizsgájt mindny érdeklődéssel hallgatta a közönség, és gyönyörködött azon igazán meglepő eredményben, melyet az intézet igazgatósága a siketnémák kiképzése terén ily rövid idő alatt felmutatott. A mostani vizsgán 34 növendék lesz bemutatva, és a harmadik osztály növendékei a vallásos hit fogalmairól való ismeretükről is fognak feleleteket adni. A felügyelő bizottság az érdeklődő közönséget a a vizsgára lapunk utánj tisztelettel meghívja.

— **A siketnémák intézetének** Fränkl Sándor kolozsvári lakos 10 frt adományt küldött. Az intézet felügyelő bizottsága a nemes szívt adakozásnak köszönetét nyilvánítja.

— **Disznó-dög.** Székely-Kereszturon és vidékén, a disznók, állítólag orbánczban egyre-másra hullanak. A csordák kijárása be van tiltva. A községek végén örök állnak, hogy a járvány tovább terjedését megakadályozzák.

— **Tornavizsga.** A marosvásárhelyi rom. kath. nagygymnasium ifjúságának tor-

AZ „ELLENZÉK TÁRCZÁJA“.

1891 Junius 17.

Egy asszony hatalmában.

Angol regény.

A Dóra szerzőjétől.

Az „Ellenzék“ számára fordította: Amica.

III.

A Meta naplójának a folytatása

Szombat.

(Folytatás)

(8)

Az én étvágyam is elveszett, az ételleket behozták, szokás szerint körül hordozták, és érintetlenül vitték ki. Alig áltunk egy félóránál tovább az asztalnál midőn Dashwoodné gyenge mosollyal azt a megjegyzést tette:

— Chichester kisasszony, szükséges ezt a bohózatot tovább folytatnunk?

— Készséggel állottam fel s karját karomba öltve reám támaszkodott midőn a lépcsőn felmentem.

— A Pali hegedűje a zongorán feküdt, az anyja oda nézett és sohajtott. — És aztán leültünk egymással szembe, s mind a ketten hallgattunk. — En nem tudom, hogy ő mit érzett, de nekem nagyon hiányzott Pali, s minden kívülről jövő hangra vagy lépésre élénken fordultam meg, mindig azt remélve, hogy ő jön.

De egy óra lassan múlt el, és még semmi jele sem volt jövetelének; ekkor az anyja azt indítványozta, hogy feküdjünk le, — és azt cselekedtük.

— Pali nem jött le reggelizni, de később találkoztam vele a kertbe hol a bokrok között sétált, nagyon nyugodt volt az

arcza, és a szemei olyan fátalyozottak, olyan nehezek, hogy amint megláttam ijedve rögtön azt kiáltam —

— Dashwood ur, ön nagyon beteg volt!

— Tudom — látom, hogy ön nagyon beteg volt!

Igazán nem voltam az — válaszolá, s úgy látszott, hogy részvétem jól esett: — de az az orvosság melyet tegnap este hozott nagyon erős, és meg viselt egy kicsit. — Azonban érzem, hogy a láb muló felben van, s ha még tudnék egy másik üveggel kapni azt hiszem, hogy minden rendbe jönne.

— Nem lehetne hozzá jutni? Kérdem

— Nem tudom, ha csak véletlenül maga nem menne Madsforba.

— En azt gondolom, hogy Dashwoodné asszony épen az ellenkező irányban szándékozik ma kocsiázni — mondom. De hát nem mehetne ön el a kis britskán.

— Lehetsélen! — volt a válasz. De különben is hiába mennék. — Jakab egy leskelődő félelmező, s bizonyosan kiftrkészné hogy hova mentem, s megmondaná az — anyámnak.

Chichester kisasszony, én nem akarok panaszkodni, mert tudom, hogy jó szándékból cselekszik: de ennél a házál rendszeren kímékedés foly, a mi engem néha kegyetlenül bosszant.

— Alig merem a kis ujjamat megmozdítani, és anyám már a legnagyobb nyugtalansággal kérdőszókkid mindenkitől, hogy vajjon mi okból mozdítottam azt meg. Maga tudja mennyire szükséges volt tegnap este, hogy egyedül legyek.

— És — folytatá lassu hangon s titokteljesen körül tekintve, — anyám legálabb tiszser belopozott a szobámba mint egy kísértet — hogy megnézzem. Szerencsére elővigyázó voltam, és semmi felfedezést nem lehetett, de tudja — az ilyen

féle eljárás nagyon megpróbálja az ember türelmét.

— Tudja bizonyosan, hogy az édes anyja nem alvajáró? — mondom — olyan különös kifejezés van a szemeiben.

— Pompás gondolat! — válaszolá.

— Talán a maga szobájába is bement?

— Nem: de a múlt éjjel azt képzeltem mint ha hallottam volna, hogy valaki az ajtómat ki akarja nyitni.

Hm! mormogá. És miután maga felemeltette, én is előmerem, hogy különös kifejezés van a szemeibe. Szegény jó lélek, bár a sok bubánat a min keresztül ment, ne zavarta volna meg a fejét.

Chichester kisasszony folytatá — esdeklő hangon — úgy-e segítségemre lesz, hogy anyámat kíméljük?

Szívesen ha tehetem.

— Több orvosság van szükségem mert különben végem van. Van-e ereje és akarta, hogy Madsforba menjem s elhozzam nekem a mire szükségem van?

Ha erőm és akaratom volna, de hogy találnék rá alkalmat? Kérdem.

— Csinalok én rá alkalmat — válaszolá vidáman. — Ma délután én viszem az anyámat kocsiázni — s maga itthon maradhat.

A Phaetonba fogatok, és abba nem lenne magának helye ha csak a lovász mester mellé nem tlné, s mihelyt elindultunk magais kellen utra.

Daswood ur, nem találja hogy Madsford hangya mersze van? ellenvetem.

Három és fél mértföld a mezőkön keresztül, — és szinte hat mértföld az ország-uton.

Látja azt a malmot? Kérdé. En intetem hogy igen. A mi rétvnkn kell keresztelnünk, és egyenes az út előtte, s

a Madsforba vezető országúton van, és azt nem tévesztheti el.

Bizonyosan megtalálnám mert a helyismeret domborodásával bírok. De mit mondjak Brothers urak? Kérdem.

Hogy ugyan abból a mixturából melyet tegnap hozott egy nagyobb üveggel — vagy mondjuk kettővel kérek.

— Jól van. És most megyek. — Mert gyanusnak tűnnék fel ha önnel itt találának!

Hirtelen megragadta a kezemet s oly különös borzongás futotta végig egész testem midőn tenyeremen lélegzetének a forróságát éreztem.

— Kösönöt, ezer köszönet! mormogá. Ha ezeltől két évvel ösmertem volna meg magát, milyen másképen fejlődhetek volna a dolgok! De már késő!

— Mire nézve késő? — kérdem kíváncsian.

— A reményeségre, — válaszolá csüggeteg hangon; s kezemet eleresztve távozott.

— Nem mondhatom, hogy megbízatásomat s hosszú sétámat szeretném; s megvallom, hogy egy kissé bosszantott midőn láttam, hogy Dashwoodné mily készséggel s örömmel fogadta el fiának azt az ajánlatát, hogy vele megy s engemet otthon hagyjon.

Igaz hogy elég udvariias volt bocsánatot kérni tőlem; de azért láttam menyire örült, hogy a fia társaságát osztatlanul bírhatja; és én meglehetősen rossz kedvvel indultam Madsforba.

— Miután a rétből kiértem az út poros volt és meleg, ami még haragosabbá tett, mert már annyira meg szoktam a kocsi mint akár melyik uri dáma. Ki voltam melegevő, s mint már mondom nem a legjobb kedélyben voltam midőn a gyógyszerházhoz érkeztem.

— Tegnap, Brothers ur, maga volt a bolton, és semmi féle megjegyzést nem tett;

de ma egy veres haja, szemtelen arczkifejezést szolgáltatászt hívja segédje jött elibem, s olyan szívességgel fogadott, mint ha a Pali megbízásának a teljesítése által személyes bókot csináltam volna neki, s részvételt jegyezze meg, hogy nagyon melegen lehet.

— Megjegyzését nem méltattam válasza de miután az arcomat a portól és izadáságtól megtöröltem, egész méltósággal leültem a számomra hozott székre, s a Dashwood ur rendes mixturájából egy nagyobb üveggel kértem.

— Nem a szobaleány ugy-e? — kérdé olyan szemeket vetve rám, mintha társadalmilag mérlegelné.

— Olyan tekintettel néztem rá mi meg kellett volna, hogy semmisítse.

— Gondoltam, hogy nem az, — folytatá nyugodtan, amár vannak olyan szobaleányok, kik midőn az urnójának ruháiba öltözködnek — könnyen lépve viszik az embert. — Ugy hiszem, hogy a kisasszony vendég?

— Mi köze önnek azzal? — kérdem nagy büszkén.

— Hát az bizony csak úgy van, — magyarázta, a nélkül, hogy zavarba látszott volna jönni, vagy sértve érezte volna magát, — nekünk meg van tiltva, hogy a Dashwood ur kedvenc mixturáját engedély nélkül áruljuk; és ámbár mi készséggel tesszük neki szolgáltatást, de nincs kedvtünk miatta bájba jönni; — azonban, ha a kisasszony különös jó barátságban van vele — akkor nem árul el bennünket.

— En nem vagyok Dashwood ural különös jó barátságban, — válaszolám nagyon hűden; de szerencsétlen betegségeről tudomásom van.

(Folyt. köv.)

Egy igazhivő.

*) E rovat alatti közleményekért a felelősség a beküldőt illeti.

H i r d e t é s e k.

Sz. 588 - 1891.

585. (1-1)

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezennel közzhírre teszi, hogy a bécsi os. kir. bagatell és kolozsvári kir. törvényszék 19417. és 3600-1891. számú végzése által Feutzingert Gusztáv és Roeder Gusztáv végrehajtatók javára Stratzingert Gusztáv ellen 4 frt 70 kr. és 64 frt 13 kr. tőke, ennek 1891. év febr. hó 6. napjától számított 5% kamatai és eddig összesen 36 frt 61 kr. perköltés követelés erejéig elrendelt s 1891. évi május hó 1-én fogatosított kiadatási végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 709 forintba becsült bolti áruk, berendezés, pénzeszközök álló ingóságok nyilvános árverés útján eladottnak.

Mely árverésnek a 5042-891. számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Kolozsvárt, végrehajtást szenvedő üzletében leendő eszközösére 1891. évi Junius hó 18-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérnek becsáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz fizetendő.

Kelt Kolozsvárt, 1891. évi junius hó 6. napján.

PAP JENŐ,
kir. bírósági végrehajtó.

ERDÉLY GYÓGYKINCSE!

„R É P Á T I”

rendkívül szénsavdús és legtisztább égvényes

GYÓGY-SAVANYUVIZ.

Az égvényes savanyuvizek gyöngye!

Átlagos alkáli- tartalom	натрий bicarbonát	4,8241 gramm	
	litium	0,0261 „	
	borsavas natrjum	0,1124 „	
	összes szénsav 2007 kc	8,9449 „	
	nem illó alkáliszók	4,2825 „	1 liter vízben

Megbecsülhetetlen gyógyhatása: a légzőszervek betegségeinél, vese- és gyomorbajokban, a húgyszervek összes bántalmánál stb.

Páratlan oldószér! Legkitűnőbb diuretica!

Savainak szelíd hatásánál fogva, az étrend szabályozása nélkül is, bárki által folyton élvezhető.

Rendkívül des szénsavtartalmánál fogva — igen kellemes és tartós íze, valamint a nyelvre ható éles csipőssége folytán — a legkedvesebb üdítő ital.

Legegészségesebb és legkellamesebb borvíz.

A savanyuvizek pezsgője!

A „répáti” savanyuvíz, ezen természetes és tiszta — a maga nemében bisonyára ritka — ásványvíz-kincs, minden ésszerű lónak úgy is mint élvezeti, vagy is mint gyógyital, a belső szervek összes bántalmait ellen lelkiismerettel a legmeglehetőbb ajánlható.

Csupán egyszeri kísérlet elegendő a fenti leírtakhoz becsültszerű belga-zolásra!

A „répáti” savanyuvíz mindig frisse és teljesen mintaszéri 1/2 és 1/1 literes töltésben kapható KOLOSVÁRT: J. B. MISSELBACHER, KÖNYA SÁNDOR és HERCZEG ALBERT utak kereskedésében, a legtöbb fűszerüzletben és minden nevezetesebb vendéglőben, — valamint megrendelhető saját szétküldési raktárból: BRASSOBAN.

Tisztelettel

506. (14-60)

a „répáti” gyógyforrás kezelője:

GYÖRGY JÓZSEF.

Egyetlen kísérletből bárki meggyőződhetik, hogy a

Zacherlin

minden rovar elpusztítására a legkitűnőbb,

mert ez, — mint egyetlen más szer sem a világon, hihetetlen gyorsasággal még legcsekélyebb nyomát is elpusztítja mindenféle rovarnak. Legcsekélyebb alkalommal is alkalmazható a Zacherlin kimélő-szerkezetből való beporozással.

Ne tévedzünk ám össze a Zacherlint más közönséges rovarirtó porokkal, mert a Zacherlin sajátos különlegessége, mely sehol és soha nem is létezett csak is

J. ZACHERL névvel ellátott lepecsételt palackokban létezik.

A ki tehát Zacherlint kér és papírhüvelybe, vagy skatulyába csomagolt port kap, az biztos lehet, hogy megcsalták vele.

Valódi Zacherlint adnak: Kolozsvárt: Id. Misselbacher J. B., Gergely Ferencz, Hirschfeld Sándor, Kovács P. és fia, Csiki Imre, Csiki Lukács, Pap Ernő, Somlyai László, Könyá Sándor, Bokross Ádám, Barcsay Manó, Vikor Gergely, Wolff János gyógyszer. — Bánffy-Hunyad: J. Beke, Szupka és Veress. — Ab-rudbánya: Molnár Árpád. — Balázstó: Herm. Engelmann, Leop. Heisikovitz, Sal. Sinberger. — Baróth: Brandstätter Sándor. — Brád: Farkas & Stiehn. — Szászváros: M. G. Zobel, Joh. Németh, Nic. Vlad Apoth. — Bethlen: Deák György. — Beszterce: Kollmann & Keresztes, Franz Herberth, Carl Nussbacher. — Borsók: Markovics Pirmann, Adolf Mátyás. — Csik-Szerda: Göczy Árpád. — Csik-Somlyó: Farkas Lajos. — Deák: Brugovics és Róhák, Nick Ferencz, Ehrenkauff Ferencz, Jacobovics Imre, Péchy Mór, Ráth Pál. — Déva: Balogh Gyula, Alb. Schuller, Farkas & Stiehn, Adolf Hirsch, Paul Bordeau. — Erzsébetváros: Gust. Mühlstein. — Fogaras: Rich. Gleim Apoth., M. A. Grässer Apoth., J. Jarosch, H. Schul. — György-Szék-Miklós: Czifra F. és fia. — Hátszeg: Báts János. — Heltan: Gustav Binder Apoth. — Nagy-Selyk: Jos. Hammer. — Gyula-Fehérvár: Id. Misselbacher J. B., Fröhlich Gyula gyógyszer, Jakabfy Alb., Mihelyes Zsigm., Nagy József. — Nagyszeben: Id. Misselbacher J. B., Ludwig Fuchs, Franz J. Wagner, Josef Wagner, C. A. Markovics, Joh. Billes, Gust. Gürtler, Carl Herzberg Apoth., G. W. Grohmann, Franz Jahn Söhne, Gust. Kessler, Josef Jikeli, Ludwig Kurowski, F. A. Reissenberger, Andr. Göbbel, Fried. Homm, Mátyás & Hüttel, Rud. Schuster, Jos. Schwarz, W. F. Marscher Apoth., W. Frank, Rud. Gardik. — Kérdi-Vásárhely: Kovács Ferencz, Janos Géza, Csicsár Pál. — Brassó: J. L. & A. H. Schöner, H. Zintz, Dem. Emerias Neffen, Emil Popp, Karl Harth, Carl Ick, Franz Kelemen Apoth., Julius Müller, Carl Schuster, Teutsch & Tartler, N. Grünar, Ed. Kugler Apoth. — L. Schick: Joh. Schneider. — Maros-Vásárhely: Kanpe & Eckwert, Dudutz János, Bucher Miksa, Beke József, Nagy Sándor gyógyszer, Jos. Reichardspurger. — Medgyes: Joh. Bursch, Carl Breckner, Fritz Kremmer, L. R. Guggenberger. — Szászsebes: Joh. Ohnitz, J. L. Binder, Joh. R. Rheinhardt. — Nagy-Enyed: Joh. Winkler, Ludwig Bisztricsányi, Csizner József. — Petrozsény: Stern & Pick. — Piski: A. Zeller, Joh. Ferber. — Köhalom: Ernst Wolf, Sam. Nagy elschmidt Erben. — Sárkány: F. Schnell. — Segesvár: J. B. Misselbacher sen., Jos. B. Teutsch. — Szamosújvár: Lengyel Odón. — Szász-Régen: Hugó Czoppell Apoth., Carl Fronius, Gust. Rössler, Mich. Wachner, Emil Wermescher. — Szentgyörgy: Betegh Bálint, Molnár Jenő, Ötvös Pál, Sára István. — Torda: Kovrig János, Sam. Velitsch Sohn. — Teke: Carl R. Reuer. — Sz. Udvarhely: Ottó v. Steinburg, Gaál János, Gergely János, G. H. Riemer, Novák S. V. — Vajdahunyad: Toth Ede, Franz Juhr Apoth. 551. (6-12)

B O R S Z É K.

Gyógyfürdő Csikmegyében, 881 méter magasságban, fenyvesek közt.

A fürdőidény megnyílik **junius hó 1-én.**

Közlekedés Szász-Régen utolsó vasuti állomás, hol az érkezőket gyors kocsik várják.

Borszék haladása az elmúlt év óta igen tetemes, 10 szebbnél szebb új nyaraló épült, nemkülönben a fürdők, kutak és sétányokon igen költséges és nagymérvű ujitások eszközöltek.

A fürdő híres vasas savanyuvizei mellett eddig sehol nem létező hideg savanyuvíz-fürdőkkel, jól berendezett hideg víz-gyógyintézet-tel, kitűnő vasas láppal és más meleg fürdőkkel rendelkezik. El van látva mindazon kényelmi és szórakoztató kellékekkel, melyekkel egy első rangú nagy fürdőnek birnia kell.

Zenéjét ez évben a híres Balog Bandi kecskeméti cigány zenekara fogja szolgáltatni.

A borszéki savanyuvíz budapesti és Dunántuli megyék fő- és kizárólagos raktárosa ez idő szerint **Édeskuty Lajos**, ezen kívül Magyarország minden nevezetesebb helyén raktár van felállítva és megrendelhető a következő áron az alólírt igazgatóságnál:

Borszéki savanyuvíz árak.

Szalmahüvelybe csomagolva:	Rekeszekbe csomagolva:
1 üveg 2 Lit. f. — 18	50 üveg 1/4 Lit. f. 6'60
1 " 1/4 " f. — 13	25 " 1/4 " f. 3'30
1 " 1 " f. — 11	50 " 1 " f. 6'10
1 " fél " f. — 9	25 " 1 " f. 3'10
	50 " 0,5 " f. 5'30

454. (12-x)

A borszéki fürdő és üzlet igazgatósága.